SNÆFELLSJÖKULL
NATIONAL PARK

Snæfellsjökulsþjóðgarður

Aðgerðaáætlun

UMHVERFIS
STOFNUN

Aðgerðaráætlun 2023 - 2025

Aðgerðaáætlun þessi er forgangsröðun þeirra aðgerða sem brýnast er að fara í til að verndargildi Snæfellsjökulsþjóðgarðs haldist. Aðgerðirnar miða jafnframt að því að viðhalda og bæta upplifun og öryggi gesta svæðisins. Aðgerðirnar styðja við leiðarljós stjórnunar- og verndaráætlun um framtíðarsýn Þjóðgarðsins. Neðangreindar aðgerðir eru annars vegar aðgerðir næstu þriggja ára, m.a. í samræmi við verkefnaáætlun Landsáætlunar um uppbyggingu innviða (Landsáætlun) og hins vegar önnur verkefni sem geta verið reglubundnar aðgerðir eða sértækar sem stefnt er að skv. stjórnunar- og verndaráætlun. Áætlunin er uppfærð árlega í samræmi við úthlutun úr Landsáætlun. Umhverfisstofnun er ábyrgðaraðili aðgerðanna. Margar af eftirfarandi aðgerðum eru komnar í ferli við útgáfu áætlunarinnar.

Umhverfisstofnun er ábyrgðaraðili aðgerðanna.

Árlegar eða reglulegar aðgerðir

Árlegar - reglulegar aðgerðir

Regluleg vöktun og eftirlit

- Ástandsmat verði unnið árlega á fjölsóttum áfangastöðum ferðamanna.
- Samhliða ástandsmati verður áætlun um úrbætur unnin fyrir hvern metinn stað.
- Þjóðgarðurinn skipuleggi reglulega hreinsun strandarinnar.
- Árlega verði vöktun á útbreiðslu framandi tegunda plantna innan þjóðgarðsins og þær tegundir sem eru ágengar verða upprættar.
- Fylgst verði með jarðvegsrofi og gripið til viðeigandi ráðstafana ef þurfa þykir.
- Árlega verði vöktun á breytingum á völdum stofnum villtra dýra og fugla innan þjóðgarðsins í samstarfi við þar til bæra aðila.
- Menningarminjar verði vaktaðar skv. áætlun í samvinnu við Minjastofnun Íslands.
- Jarðvísindafólk meti reglulega hættu við áfangastaði með ströndinni og í Vatnshelli með tilliti til hrunhættu.
- Villustígum verði lokað og gróður á þeim endurheimtur.
- Merkingar á reiðleiðum verða bættar og þeim viðhaldið.
- Fylgst verði með hvort sauðfjárbeit valdi álagi á gróður.
- Áhrif þyrluflugs og notkun fjarstýrðra loftfara verði metin árlega.
- Starfsmenn þjóðgarðsins taki þátt í rannsóknum innan hans eftir föngum.
- Losun gróðurhúsalofttegunda í starfsemi þjóðgarðsins verði vöktuð og skráð, t.d. skráning á notkun jarðefnaeldsneytis.
- Dregið verði úr losun CO2 í starfsemi þjóðgarðsins. Orkunotkun verði bætt s.s. með betri einangrun húsnæðis, stillingu ljósatíma, útskipti orkufrekrar lýsingar o.s.frv.
- Röskuð svæði grædd upp og gróðurþekja bætt.

Samráðsfundir, samstarf og upplýsingar

- Heimasíða um þjóðgarðinn verði uppfærð reglulega á vef Umhverfisstofnunar.
- Þjóðgarðurinn bjóði skólum á svæðinu upp á kynningar og fundi um málefni hans og náttúruvernd almennt.
- Þriðja hvert ár stendur þjóðgarðurinn fyrir opnum fundum með ungu fólki á Snæfellsnesi.
- Þjóðgarðurinn boði til opinna íbúafunda á þriggja ára fresti þar sem málefni hans verða kynnt og rædd.
- Þjóðgarðurinn bjóði ferðaþjónustuaðilum árlega til kynningarfundar í gegnum fjarfundarbúnað.
- Þjóðgarðurinn haldi kynningu fyrir fólk í ferðaþjónustu á svæðinu á þriggja ára fresti.
- Þjóðgarðurinn boði árlega til samstarfs- og samráðsfundar með Vegagerðinni.
- Árlega boði þjóðgarðurinn minjavörð Vesturlands og Minjastofnun Íslands til samráðs- og samstarfsfundar.

- Aðgerðaáætlun verði uppfærð árlega.
- Ár hvert verða verkefni sjálfboðaliða innan þjóðgarðsins skipulögð.
- Haldið verði utan um fjölda sjálfboðaliða sem koma til starfa og framlag þeirra.
- Innviðir skulu lagfærðir eftir þörfum og stuðla að öryggi fólks.
- Árlega er fylgst með ástandi bygginga og gerðar ráðstafanir um úrbætur eftir þörfum.
- Reglubundið viðhald verði á stígum, stikum og merkingum á ferðaleiðum.
- Landverðir hafi eftirlit með vetrarfærð á göngustígum og geri ráðstafanir vegna hálku og aurbleytu.
- Öryggi ferðamanna verði sérstaklega vaktað í ljósi hrun- og fallhættu. Landvörður mun vakta stíga og mannvirki reglulega m.t.t. öryggismála og gera viðeigandi ráðstafanir hverju sinni.
- Öryggis- og neyðarbúnaður yfirfarinn árlega.
- Tryggt skal að öryggisáætlun fyrir þjóðgarðinn sé ávallt uppfærð samkvæmt nýjustu upplýsingum annað hvert ár eða eftir þörfum.
- Árlega verður viðburður í þjóðgarðinum sem sérstaklega er beint til nærsamfélagsins.
- Starfsmenn þjóðgarðsins heimsæki félagasamtök á svæðinu eftir því sem unnt er.
- Árlega verði gert mat á ástandi reiðleiða og hvort þörf sé á breytingum á legu þeirra til að koma í veg fyrir jarðvegsrof, gróðurskemmdir eða annan ágang.
- Skilti sett upp samkvæmt áætlun.

Aðgerðir - Landsáætlun um uppbyggingu innviða

Aðgerðir 2023

- Ný hringleið endurbætt á Djúpalónssandi.
- Göngustígur á milli Djúpalónssands og Dritvíkur lagfærður og hlaðinn að hluta.
- Hönnun á göngustígum og afþreyingarsvæði á Malarrifi.
- Útilýsing sett upp við bílastæði og göngustíg að vita.
- Útsýnispallur og áfangastaður hannaður og unninn við Malarrifsvita.
- Leiksvæði við gestastofu á Malarrifi endurbætt og tækjum fjölgað.
- Hlaða við gestastofu einangruð.
- Móttöku- og áningarstaður gerður við Saxhól.
- Fræðsluskilti um eldstöðina Snæfellsjökul sett upp við Saxhól.
- Stikur og merkingar við gönguleiðir endurnýjaðar.
- Ný aðkomuskilti og fræðsluskilti sett upp við Svalþúfu.

Aðgerðir 2024

- Ný salerni reist við vegamót að Djúpalóni.
- Heimtaug á Malarrifi endurnýjuð.
- Rafhleðslustöðvar fyrir bíla settar upp á Malarrifi.
- Bílastæði við Svalþúfu lagfært og stækkað.
- Skilti með upplýsingum um jökla og jöklaferðir sett upp við jökulinn.
- Bílastæði í Skarðsvík stækkað og klæðning lögð.

Aðgerðir 2025

Áætlun í vinnslu

Aðrar aðgerðir sem styðja við stefnu Snæfelljökulsþjóðgarðs

ÁRIÐ 2023

Vegir og bílastæði

- Óskað verði eftir auknu viðhaldi vega í og við þjóðgarðinn við Vegagerðina.
- Óskað verði eftir að skilgreindum vetrarþjónustudögum verði fjölgað og samkomulag verði gert um tilhögun þjónustunnar.

Ferðaleiðir

- Reiðleiðir og áningarstaðir verði merktir á kortum þjóðgarðsins.
- Tjaldstaðir verði merktir á kortum þjóðgarðsins.
- Gerð verði áætlun og forgangsröðun á uppbyggingu og viðhaldi stíga þar með talið stíga ætluðum hreyfihömluðum.
- Áætlun gerð um fleiri hringleiðir í þjóðgarðinum.
- Gamlar þjóðleiðir verði skilgreindar og merktar í samráði við minjavörð Vesturlands.
- Leiðbeinandi skilti um hjólreiðar á gönguleiðum unnin.
- Þjóðgarðurinn óski eftir viðræðum við lögreglu og Vegagerð um upplýsingaflæði milli stofnana.
- Á heimasíðu þjóðgarðsins verði settar leiðbeiningar um leyfisskyldar framkvæmdir og athafnir innan þjóðgarðsins.
- Hlekkur fyrir umsóknir vegna starfsemi innan þjóðgarðs verði settur upp á heimasíðu hans.
- Upplýsingar um tjaldstaði og umgengni verði gerðar aðgengilegar á heimasíðu Þjóðgarðsins.
- Leiðbeiningar um umgengni og hættur sem fylgja ferðum á Jökulinn verði á heimasíðu þjóðgarðsins.
- Tjaldstaðir nánar skilgreindir og hnitsettir.

Skilti

- Gerð verði áætlun um uppsetningu og endurnýjun skilta og vegvísa við gönguleiðir og áningarstaði.
- Sett verði upp fræðsluskilti um umgengni við refi innan þjóðgarðsins.

Annað

- Þjóðgarðurinn komi upp búnaði til notkunar í neyð.
- Vinna hefst við að endurskoða og uppfæra fornleifaskráningu í samvinnu við Minjastofnun Íslands og sveitarfélagið.
- Úttekt gerð á hættu sem að menningarminjum stafar vegna náttúrurofs.
- Unnið að Minjaheildarsvæði..
- Örnefni í þjóðgarðinum kortlögð.
- Tenglar á heimasíður nærliggjandi sveitarfélaga og stofnana verði settir á heimasíðu þjóðgarðsins svo og aðrir gagnlegir vefir.
- Lokið verði við gerð atvinnustefnu fyrir þjóðgarðinn.
- Bæklingar Þjóðgarðsins verði endurnýjaðir og aðgengilegir á heimasíðunni.
- Unnið að því að græða upp gamlar námur.

ÁRIÐ 2024

Ferðaleiðir

- Áningarstaðir og útsýnisstaðir skilgreindir og merktir.
- Settar verði upp leiðbeiningar um notkun göngustafa á viðkvæmum svæðum.
- Endurskoðuð verði greining á göngustígum og áningarstöðum sem unnt er að gera aðgengilega fólki með fötlun og áætlun um uppbyggingu þeirra unnin.
- Merkingar verði settar upp þar sem göngu- og hjólreiðafólki er leyfilegt að tjalda.
- Hjólagrindur settar upp við gestastofur og á fjölmennum áningarstöðum.
- Skilgreindar verða þær leiðir sem ekki er heimilt að fara um á reiðhjólum og verða þær merktar sérstaklega með skiltum við upphaf leiðanna.

Vegir og bílastæði

- Óskað verði eftir því við Vegagerðina að settar verði upp vegmerkingar og vegstikur þar sem þeirra er þörf.
- Gerð verði þarfagreining á stækkun og fjölgun á bílastæðum í samráði við Vegagerðina.
- Áætlun um útskot vegna útsýnis og til ljósmyndatöku verði unnin.
- Óskað verði eftir við Vegagerðina að útskotum við Útnesveg og aðra vegi verði fjölgað og þau bætt.
- Útskotum og bílastæðum á Jökulhálsi verði fjölgað í samráði við Vegagerðina.

Annað

- Efnistökustaðir kortlagðir og áætlun gerð um frágang þeirra.
- Unnið að því að græða upp gamlar námur.
- Kannaður verði fýsileiki þess að setja upp flokkunartunnur við gestastofur Þjóðgarðsins.
- Þjóðgarðurinn setji upp áætlun til þess að takast á við gróðurelda.
- Áætlun unnin um viðburði og uppbyggingu í þjóðgarðinum sem höfða sérstaklega til ungs fólks.
- Upplýsingar um aðstæður þar sem gestir þurfa sérstaklega að gæta sín séu aðgengilegar á heimasíðu þjóðgarðsins, þjónustustöðum og leiðbeinandi skiltum.
- Upplýsingar um veður og færð verði aðgengilegar á heimasíðu Þjóðgarðsins og á þjónustustöðvum hans.
- Upplýsingar um ástand jökulsins verði aðgengilegar hjá þjóðgarði.
- Linkur fyrir tilkynningar um ferðir á jökulinn settur upp á heimasíðu Þjóðgarðsins.
- Gerðar verði leiðbeiningar um umferð hrossa í samráði við hagsmunaaðila.
- Settur verði hlekkur á heimasíðu þjóðgarðsins þar sem reiðmenn geta tilkynnt um ferðir sínar í þjóðgarðinum og þar sem sótt er um leyfi ef setja á upp næturhólf innan hans eða ríða með fleiri en tuttugu hross í gegnum hann.
- Kannaðir verði möguleikar þess að þjóðlenda austan við þjóðgarð verði hluti hans.
- Reglur um notkun fjarstýrðra loftfara, s.s. dróna, verði aðgengilegar hjá þjóðgarðinum.
- Þjóðgarðurinn og Minjastofnun Íslands setji upp vöktunaráætlun vegna menningarminja innan þjóðgarðs og menningjarminjar verði vaktaðar skv. þeirri áætlun í samvinnu við Minjastofnun Íslands.
- Þjóðgarðurinn og Náttúrufræðistofnun Íslands, ásamt Náttúrustofu Vesturlands, vinni að vöktunaráætlun innan þjóðgarðsins og endurskoði eldri áætlun ef þörf þykir.
- Ástandsmat verði gert á minjastöðum sem nú þegar eru hluti af aðdráttarafli þjóðgarðsins.
- Þjóðgarðurinn og Minjastofnun Íslands vinni áætlun um endurskoðun fornleifaskráningar innan þjóðgarðsins.
- Drög unnin að kortlagningu vegna viðkvæmni lands út frá náttúru og minjum, með náttúrunýtingu í huga.
- Úttekt og áætlun um uppgræðslu lands unnin.
- Mörk þjóðgarðsins verði endurskoðuð.

ÁRIÐ 2025

Ferðaleiðir

- Áætlun um uppsetningu bekkja unnin.

Vegir og bílastæði

- Þjóðgarðurinn skoði skipulag við jökuljaðarinn í samstarfi við Vegagerðina.

Annað

- Áætlun verði unnin um auðveldara aðgengi að drykkjarvatni í Þjóðgarðinum með fjölgun vatnspósta, jafnt á gestastofnum sem utandyra.
- Unnið verði að því að græða upp svæði þar sem gróðurþekja er rofin.
- Sett verði upp einfalt vöktunar- og skráningarkerfi sem starfsmenn þjóðgarðsins geta sinnt í samstarfi við Náttúrustofu Vesturlands.
- Á heimasíðu þjóðgarðsins verði settur upp verkefnabanki þar sem áhugafólk getur fundið verkefni til að vinna að.
- Á heimasíðu þjóðgarðsins verði sett upp svæði sérstaklega ætlað börnum og fræðslu fyrir þau.
- Á heimasíðu þjóðgarðsins verði sett upp ítarefni og vefslóðir fyrir áhugafólk og kennara sem vilja fræðast um þjóðgarðinn og/eða vinna verkefni tengd honum.
- Gerð verði fræðsluáætlun um Þjóðgarðinn.
- Fýsileikakönnun verði gerð varðandi aðstöðu til útivistar á Snæfellsjökli.
- Unnið að því að græða upp gamlar námur.

UMHVERFIS
STOFNUN